

Täysistunto

Torstai 30.11.2023 klo 16.02—18.49

4. Hallituksen esitys eduskunnalle osakesäästötilistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2023 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 9/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 9/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelua, edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.10 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, hyvä puhemies! Esittelen talousvaliokunnan mietinnön hallituksen esityksestä eduskunnalle osakesäästötilistä annetun lain 5 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi osakesäästötilistä annettua lakia siten, että osakesäästötilille talletettavien varojen enimmäisraja nostettaisiin nykyisestä 50 000 eurosta 100 000 euroon.

Hallitusohjelmaan kirjatun tavoitteen mukaisesti ehdotuksella pyritään edistämään suomalaista omistamisen kulttuuria ja vaurastumisen mahdollisuuksia. Tavoitteena on parantaa piensijoittajien asemaa ja luoda kannustimia pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen. Ehdotuksella pyritään myös parantamaan kotitalouksien talousosaamista ja vahvistamaan niiden kykyä huolehtia omasta taloudestaan sekä ymmärtää säästämisen ja sijoittamisen mahdollisuuksia ja riskejä.

Valtiovarainvaliokunta on antanut talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä lausunnon. Osakesäästötilin talletuksien verotukseen liittyy niin sanottu lykkäämisetu, jolloin sijoituskohteita voi vaihtaa ilman veroseuraamuksia ja sijoitustoiminnan tuottoja verotetaan vasta siinä vaiheessa, kun varoja nostetaan tililtä. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia osakesäästötilin verokohteluun.

Hyvät edustajat! Talousvaliokunta kannattaa osakesäästötilien talletusrajan nostamista hallituksen esityksen mukaisesti. Ehdotus parantaa piensijoittajien asemaa ja luo kannustimia pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen. Valiokunta kiinnittää valtiovarainvaliokunnan tavoin huomiota siihen, että osakesäästötili sijoittamisen välineenä on ollut käytössä vasta muutaman vuoden. Vaikka suurimmalla osalla osakesäästötilejä talletetut summat ovat tällä hetkellä talletusrajan nähden pienempiä, korkeampi talletusraja kannustaa pitkäjänteiseen säästämiseen ja talletusrajan tasolla on todennäköisesti jatkossa merkitystä nykyistä useampien osakesäästötilien osalta — olettaen siis, että osakesäästötilien suosio jatkuu.

Suomen Pankin 9. marraskuuta 2023 julkaiseman tilastotiedotteen mukaan kotitalouksien rahoitusvarallisuudesta on pankkitileillä yli 110 miljardia euroa ja tästä varallisuudes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

ta noin kaksi kolmasosaa lähes nollakorkoisilla käyttötileillä. Valiokunta pitää osakesäästötilejä keskeisenä välineenä, jonka avulla kotitalouksien rahoitusvarallisuutta ohjataan matalakorkoisilta pankkitileiltä pääomamarkkinoille.

Lopuksi nostan vielä esiin eduskuntakäsittelyn aikana ilmenneen asian, että osakesäästötilin talletusrajan nostaminen edellyttää muutosta myös valvontaa ja hallinnollisia seuraamuksia koskevaan osakesäästötilistä annetun lain 17 §:ään. Talousvaliokunta katsoo, että pykälän kakkosmomenttia tulee muuttaa niin, että myös siinä mainittu osakesäästötilin talletusraja on 5 §:ää koskevan ehdotuksen mukaisesti 100 000 euroa. Tämä on siis laitekellinen korjaus.

Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 44/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Mietintöön sisältyy yksi vastalause.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten keskustelu jatkuu. — Edustaja Kiuru, Pauli.

17.14 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos talousvaliokunnan puheenjohtaja Puistolle esittelystä. Säästäminen, pitkäjänteinen katsominen tulevaisuuteen on tärkeää. Talousosaamisen lisääminen ihan nuorista alkaen on todella tärkeää, kuten Puistokin tässä puheessaan hyvin nosti esiin.

Puheenjohtaja Puisto mainitsi myös tämän kohdan, mikä tässä mietinnössäkin on, että Suomen Pankin mukaan kotitalouksilla on pankkitileillä 110 miljardia euroa, joista kaksi kolmasosaa lähes nollakorkoisilla tileillä. No, mitä tämä tarkoittaa ihan konkreettisesti? Se tarkoittaa sitä, että kun ei välttämättä ole ihan loppuun asti mietitty, mitä sillä rahalla kannattaa tehdä tai olla tekemättä, niin nämä ihmiset, jotka pitävät ikään kuin liian paljon puskuria siellä nollakorkoisilla tileillä, käytännössä sponsoroivat suomalaisia pankkeja. Sitähän se tarkoittaa. Pankit lainaavat rahaa monen prosentin korolla, ja sitten ne, jotka sinne tallettavat rahaa nollaprosentilla, käytännössä sponsoroivat pankkeja. Siinä suhteessa parantamisen varaa on.

Sitten se, mistä täältä saattaa arvostelua tulla, on se, että tässä nyt sitten kierretään veroja tai verotulot valtiolla vähenevät. No, lyhyellä aikajänteellä muutaman miljoonan voi vähetä, mutta kokonaisuus on kuitenkin eri, koska verot maksetaan sitten, kun niitä talletuksia nostetaan osakesäästötililtä. Ja varmasti niitä sitten nostetaan, kun tavoite on saavutettu. On parempi säästää rahaa pidemmällä aikavälillä, tehdä isompia investointeja, jotka hyödyttävät sitten kuluttajaa, perhettä, taloutta, kuin ostaa jotain lyhytaikaista lyhyellä tähtäimellä, eli sitä pitkää aikajännettä tarvitaan.

Suomalaisten talousosaaminen on kyllä siinä mielessä lisääntynyt — mikä näkyy tässä hallituksen esityksessä ja valiokunnan mietinnössä — että näitä osakesäästötilejä on jo yli 320 000, eli nyt tämän lain ollessa voimassa niitä on näin paljon perustettu kolmessa ja puolessa vuodessa. Tosin osa niistä on vielä tyhjiä, mutta se kuitenkin kertoo siitä, että kiinnostusta on. 1,8 miljoonalla suomalaisella on pörssiosakkeita tai sijoitusrahastoja, eli kyllä liikettä oikeaan suuntaan on. Ja liikkeelle voi lähteä hyvin pienillä summilla ja kannattaa lähteä, koska se aikahorisontti on se ratkaiseva.

Parannusehdotuksiakin näissä lausunnoissa on tullut. Yksi on se, että voitaisiin laajentaa myös osakkeiden lisäksi muihin instrumentteihin kuten rahastosijoituksiin, kun tehdään säästöjä osakesäästötileillä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

Lausunnonantajista, kun ministeriölle lausuntoja annettiin, valtaosa oli myötämielisiä tämän hallituksen esityksen viemiselle eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

17.17 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa nostaa osakesäästötilin enimmäisrajan nykyisestä 50 000 eurosta 100 000 euroon. Itse en tietenkään kannata tätä. Tämä on jo valmiiksi rikkaimpia suosiva veronkevennys, joka tehdään samalla, kun oikeistohallitus tekee historialliset leikkaukset sosiaaliturvaan, lisää köyhyyttä ja pahentaa tuloeroja. Tämän lain myötä taloudellinen eriarvoisuus kasvaa, talouden läpinäkyvyys heikkenee, veropohja heikkenee, verotulomenetykset kasvavat, ja tämä vaikutus vielä kasvaa vuosi vuodelta pahemmaksi. [Pauli Kiuru: Päinvastoin!]

Kaiken huipuksi hallitus perustelee muutosta sillä, että tavoitteena on ”parantaa kaikkien suomalaisten vaurastumisen mahdollisuuksia”. Jos te oikeasti haluatte parantaa kaikkien mahdollisuuksia, te käytätte tätä perustelua siihen, että te perutte teidän ajamanne sosiaaliturvaleikkaukset. Myös verotuksellisesti tämä on askel väärään suuntaan. Verotusta tulisi päinvastoin yksinkertaistaa ja luopua varakkaille suunnatuista ja monimutkaisista, veropohjaa kaventavista verotuista.

Arvoisa puhemies! Esityksen mukaan tavoitteena on siis parantaa kaikkien vaurastumisen mahdollisuuksia, edistää omistamisen kulttuuria ja tehdä Suomesta maailman talousosaavin kansa. Talletusrajan nostolla ei kuitenkaan ole vaikutusta kansalaisten talousosaamiseen ja kaikkien suomalaisten vaurastumismahdollisuuksiin, vaan sen sijaan tämä ylärajan nosto vahvistaa jo valmiiksi kaikista hyväosaisimpien mahdollisuuksia vaurastua vielä lisää ja jouduttaa varallisuuden yhä pahenevaa keskittymistä. Jää siis täysin epäselväksi, miten tämä nosto edistää näitä tavoitteita parantaa talousosaamista ja kaikkien vaurastumisen mahdollisuuksia. Katsotaanpa: Tällä hetkellä noin 300 000 suomalaisella on osakesäästötili. Keskimääräinen tilille talletettujen varojen määrä jää alle 5 000 euroon. [Pauli Kiuru: Koska se on ollut voimassa kolme ja puoli vuotta!] Edes tätä osakesijoittamisten isoa joukkoa tämä nosto ei hyödytä millään tavalla. [Pauli Kiuru: Ei vielä!]

No, ketä tämä muutos sitten hyödyttää? Tilejä, joilla varallisuutta on 50 000 euroon asti, on arvion mukaan alle neljä prosenttia kaikista osakesäästötileistä — alle neljä prosenttia. Tämä muutos vaikuttaisi siis ainoastaan siihen hyvin pienilukaiseen joukkoon, jolla on mahdollisuus sijoittaa osakesäästötilille yli 50 000 euroa. Samaan aikaan esityksen arvioidaan pienentävän verotuottoja noin 5 miljoonalla eurolla ensi vuonna ja vaikutuksen arvioidaan kasvavan noin 5 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2028 asti. Todelliset vaikutukset ovat todennäköisesti vielä merkittävästi tätä suurempia.

Arvoisa puhemies! Osakesäästötili otettiin Suomessa käyttöön vuonna 2020. Vasemmistoliitto vastusti osakesäästötiliä, kun Sipilän hallitus sen sääti. Me olemme vastustaneet sitä siitä asti ja vastustamme edelleen. Me katsomme, että nyt esitetty osakesäästötilin laajennus tulisi perua ja samalla hallituksen tulisi käynnistää valmistelu, jotta osakesäästötilin, kapitalisaatiosopimusten ja muiden sijoitussidonnaisten vakuutus tuotteiden tuottoja aletaan verottaa vuosittain kuten suoran sijoittamisen tapauksessa. Tämä esitys sisältyy myös meidän vaihtoehtobudjettiimme, joka julkaistiin tällä viikolla.

Tämän esityksen toisessa käsittelyssä tulen siis kannattamaan tämän lain hylkäämistä. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä.

17.21 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys osakesäästötilille sijoitetun pääoman ylärajan korottamisesta on mielestäni kannatettava, ja tämä ehkä asettaa nyt osakesäästötilin sille tasolle kuin se olisi alun perin pitänyt aikanaan Sipilän hallituksen toimesta säätää. Eli se ehkä tehtiin vähän tuollaisena kokeiluluontoisena, että miten se lähtee käyntiin sillä 50 000 euron ylärajalla, ja sen olisi ehkä pitänyt olla alunperin tuo 100 000 euroa ylärajaltaan.

Käsitys siitä, että tämä hyödyttäisi erityisesti todella varakkaita ihmisiä, on mielestäni hieman naiivi, koska eivät todella varakkaat ihmiset käytä tällaisia sijoituselementtejä, vaan heillä on muut keinot niiden rahojensa pyörittämiseen kuin osakesäästötili. [Mai Kivelä: 300 000 ansaitsevat ei ole varakkaita, vai?] Ja toisekseen, jos sanotaan, että tietty pieni osa osakesäästötileistä päättyy siihen 50 000 euron rajaan, niin eihän sinne tilille sijoitettua rahaa edes teknisistä syistä kannata nostaa tasan siihen 50 000 euroon, koska siinä menettää silloin liikkumavaran. Jos tilillä on joitain palvelumaksuja, niin ne täytyy maksaa siltä tililtä, ja ne periaatteessa pitäisi näin ollen maksaa osinkotuotoista, joita välttämättä ei kulloisellakin hetkellä ole käytettävissä sille tilille. Eli sen rajan vetäminen kiinni tasan siihen ylärajaan saakka aiheuttaisi jo ihan teknisiä ongelmia. Käytännössä siellä joillakin tileillä luultavasti on vajausta ihan jo tällaisistakin syistä.

Toisaalta jos kerran on niin, että se hyödyttää pientä joukkoa, niin eikö sitten käänteisesti ole niin, että se laskennallinen veronmenetys tässä olisi pienempi? Jos kerran sitä ylärajaa ei juuri kukaan saavuta, niin silloinhan se veronmenetys olisi sitä pienempi. [Mai Kivelä: Satojatuhansia ansaitsevat ei ole perussuomalaisten mielestä hyvätuloisia!]

Täytyy muistaa myös, että tästä tilistähän maksetaan veroja voitosta. Eli sen sijoitustoiminnan täytyisi olla voitollista, ja siihen ei tietenkään jokainen sijoittaja pysty, eli se on myös hyvin spekulatiivista, mitä tässä loppujen lopuksi menetetään.

Sijoituksia on kohdeltu aiemmin epätasa-arvoisesti, eli sijoitusrahastotilien verotuskohdeltu on jo aikaisemmin perustunut samanlaiseen menettelyyn, eli ne tilit ovat pystyneet ostamaan korkoa korolle, investoimaan osingot verottomasti niihin tileihin, ja nyt tässä tavaltaan avataan kansankapitalistille samat mahdollisuudet.

Mielestäni se, että suomalaisten ymmärrystä sijoittamisesta ja rahan järkevistä käyttämisestä lisätään, on aina askel parempaan suuntaan. Vanhan kansan sanonnan mukaan on Suomi köyhä ja siksi jää, ja valitettavasti tässä sanonnassa on paljon perää. Suomessa ei ole pääomia, Suomessa ei sitä kautta pystytä tekemään investointeja, Suomen pörssiä omistavat luvattomankin paljon ulkomaiset eläkesijoitusyhtiöt. Olisi tärkeää, että suomalaiset itse omistaisivat enemmän ja sijoittaisivat tuottavammin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

17.24 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Suomi on todella pitkä ja hieno maa, ja meillä on Suomessa hienoa osaamista ja hyvin monilla elinkeinojen toimialoilla maailman parasta teknologiaa. Suomella on hyviä tuotantotekijöitä olemassa, mutta se on totta, että Suomi on pääomaköyhä maa. Sille emme ole aiempina vuosikymmeninä mitään voineet, ja siihen on tietysti selkeitä historiallisia syitä.

On itse asiassa historiallisessa katsannossa huikkea saavutus, kuinka Suomi on pystynyt viimeisen 150 vuoden aikana kehittymään Euroopan köyhimmästä yhteiskunnasta yhdek-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

si maailman menestyneimmistä yhteiskunnista. Se on tietysti utteran työn ansiota, se on hyvän hallinnon ansiota Suomessa, se on viisaiden päätösten ansiota, että meillä on panostettu koulutukseen ja meillä on satsattu osaamiseen, joilla olemme maamme mahdollisuuksista pystyneet sitten yrittäjyydellä ja utteralla työllä tekemään totta tällaisesta pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan ihmeestä, joka meille on rakentunut.

Mutta tosiaan, arvoisa puhemies, jotta voimme olla tällainen pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta tulevaisuudessakin, tarvitsemme runsaasti lisää työtä, ennen kaikkea hyvin tuottavaa työtä, teollisia työpaikkoja, joissa työn tuottavuuden kasvu voi olla merkittäväkin, ja jotta sellaisia investointeja Suomeen saadaan, tarvitaan pääomia. Ja totta kai on tärkeää, että houkuttelemme pääomia Suomeen myös ulkomailta. Ulkomaisten investointien myötä saamme myös teknologiaa ja osaamista, jota maahamme varmasti myös on hyvä lisätä saada.

Mutta jotta niistä maamme rikkauksista jää mahdollisimman suuri osa hyödyttämään nimenomaan meitä suomalaisia, niin on tärkeää, että meillä on sinivalkoista pääomaa, jota Suomeen investoidaan. Ja jotta näitä sinivalkoisia pääomia voi kertyä, tarvitaan vaurastumisen kulttuuria, jossa suomalaiset laajasti haluavat harjoittaa sijoitustoimintaa, jossa varat on sijoitettu tuottavasti. Tässä mielessä nämä osakesäästötilit ovat sen kaltainen hyvä — voi kutsua kansankapitalismin — elementti, jolla lähes jokainen, jolle omasta työstään säästöjä kertyy, pystyy matalalla kynnyksellä alkaa harjoittelemaan sijoitustoimintaa, kerryttämään pääomia ja harjoittamaan järkevää sijoitustoimintaa. Uskon, että esimerkiksi perheissä tämänkaltaisen toiminnan esimerkki taas siirtyy sukupolvelta toiselle, ja tällä tavoin sijoittamalla — nimenomaan osakemarkkinoiden kautta, tuotannolliseen toimintaan — pystymme kansakunnan kokonaisvarallisuutta suuntaamaan tavalla, joka tuottaa kaikkein eniten Suomeen investointeja, uusia työpaikkoja ja siten eniten myöskin sitä tulevan hyvinvoinnin pohjaa.

Arvoisa puhemies! Kiitos, tämä on hyvä esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

17.27 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on ilmeisesti eri käsitys siitä, ketkä ovat yhteiskunnan varakkaimpia, ja jopa espoolaisena kansanedustajana ajattelen, että henkilöt, joilla on 50 000 euroa osakesäästötilillä, ovat varakkaimpia yhteiskunnassa.

Mutta tosiaan talousvaliokunta ei kannata lakiesitystä yksimielisesti, vaan SDP:n edustajat ovat jättäneet oman vastalauseensa, ja tulemme esittämään tämän lain hylkäämistä.

Osakesäästötilin katto täyttyy nykyisin alle neljällä prosentilla tilin avaajista, ja tämä veroale tulee hyödyntämään hyvin marginaalista joukkoa, alle prosenttia suomalaisista. Samaan aikaan, kun hallitus leikkaa köyhimmiltä, se nostaa näiden varakkaimpien mahdollisuutta lykätä verotustaan nostamalla tätä osakesäästötilin kattoa. Muutos maksaa verotuottojen pienentyessä noin viisi miljoonaa euroa vuonna 2024, ja vaikutuksen arvioidaan kasvavan noin viisi miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2028 asti. Summa ei tietenkään ole valtiontalouden mittakaavassa merkittävä, mutta se on hyvä osoitus siitä, että tässä taloudellisessa tilanteessa hallituksella tosiaan on varaa antaa veroetuja näille varakkaimmille, kun vastaavalla summalla voisi perua esimerkiksi nuorisotyöhön tehtävät leikkaukset. Nämä ovat niitä politiikan arvovalintoja.

Suomalaisten toki kannattaisi sijoittaa muuhunkin kuin omistusasuntoon, ja on oikein kannustaa ihmisiä säästämään ja suunnittelemaan omaa talouttaan. [Oikealta: Hyvä!] Osa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

kesäästötili ei erityisesti laajenna ihmisten sijoitusmahdollisuuksia, vaan se hyödyttää lähinnä harvoja jo valmiiksi varakkaita, joiden on mahdollista sijoittaa huomattavia summia. Osakesäästötili tarjoaakin opetuksellisen elementin säästämiseen myös tämänhetkellä maksimisummalla.

Osakesäästötilin ongelmallisuus tulee esiin siinä, että osakesäästötilille kertyvät tuotot jäävät joissain tilanteissa kokonaan verotuksen ulkopuolelle. Tämä koskee tilanteita, joissa osakesäästötilin varat siirtyvät esimerkiksi perillisille perintönä, sekä tilanteita, joissa osakesäästötilin haltija muuttaa ulkomaille ennen varojen nostamista.

Kun Sipilän hallitus säätöi lain osakesäästötilistä, SDP vastusti esitystä. Katsoimme tuolloin ja katsomme nyt, että osakesäästötili ei edistä sille asetettuja tavoitteita kansalaisten vaurastumisesta, vaan se luo aukon veropohjaan, lisää taloudellista eriarvoisuutta ja tekee sijoittamisesta monimutkaisempaa. Esityksen haitat näyttävätkin suuremmilta kuin mahdolliset hyödyt, eikä tämä lähtökohta ole muuttunut mihinkään.

Mutta täytyy vielä sanoa, että ilo nähdä hallituksen edustajia täällä salissa. Tämä on ilmeisen tärkeä asia toisin kuin esimerkiksi lastensuojeluun kohdistuneet leikkaukset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

17.30 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Osakesäästötilin talletusten yhteismäärän katon nosto 50 000 eurosta 100 000 euroon hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti on kannatettava esitys hallitukselta. Tässä on kyseessä sinänsä melko vähäinen mutta periaatteellisesti ja symbolisesti tärkeä kädenojennus suomalaisille piensijoittajille, ja mielestäni tähän viittasi myös talousvaliokunnan puheenjohtaja Puisto esittelypuheenvuorossaan. Tämä esitys koskee nimenomaan suomalaisia piensijoittajia. Kuten edustaja Mäkelä totesi, kyseessä on kuitenkin talletusraja, joka on 100 000 euroa, ei esimerkiksi 100 miljoonaa euroa, mikä se ehkä olisi, jos tässä oikein suurrikkaita ajateltaisiin.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen myötä moni keskisuurta osakesalkkua pitkäjänteisesti rakentava suomalainen voi tehdä varallisuutensa kasvattamisen aiempaa kustannustehokkaammin entistä suuremmalla osuudella salkustaan.

On muistettava, että osakesäästötilin verotus tapahtuu vasta pääomaa tililtä nostettaessa, ei vielä tilille hankittuja osakkeita myytessä. Näin ollen kyse on pääosin verotuksen lykkäämisestä tulevaisuuteen. Veron kokonaistuottoa valtiolle on vaikea arvioida. Se riippuu monesta tekijästä, sijoittajien käyttäytymisestä.

On huomioitava, että osinkojen erilainen verokohtelu ja hankintameno-olettama eroavat arvo-osuustilistä, ja sen vuoksi tavallinen arvo-osuustili on edelleen varsin kilpailukykyinen osakesäästötiliin verrattuna, jos sijoitusaika jää selvästi alle kymmeneen vuoteen. Arvo-osuustilillä osingoista vain 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa.

Saattaa olla, että kaikki sijoittajat eivät ole erityisen tarkasti pohtineet näitä verotusteknisiä asioita. Olisi ehkä hyvä, että esimerkiksi Suomen Osakesäästäjät tarjoaisi jäsenilleen tätä neuvontaa, jotta kaikki sijoittajat voisivat tarkemmin harkita, mitä instrumentteja, esimerkiksi arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä tai erilaisia rahastoja, he käyttäisivät sijoitustoiminnassaan.

Osakesäästötili on tosiaan yksi hyvä työkalu piensijoittajien käytössä. Se ei ole tietenkään ainoa sellainen, jota sijoittajan tulisi käyttää. Joka tapauksessa on toivottavaa, että osakesäästötili kannustaa osaltaan edelleen yhä useampia suomalaisia pitkäjänteiseen pienomistajuuteen ja kansankapitalismiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

17.34 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Itse pidän omalle arvomaailmalle vähän vieraana, että ihmisiä jaotellaan jonkun ominaisuuden perusteella Suomessa johonkin ryhmään. Itse pidän selvänä, että esimerkiksi varallisuus on semmoinen asia, jossa jokainen ihminen eroaa toisista. Kun meidän progressiivinen verojärjestelmä esimerkiksi ansiotulojen suhteen on kohtalaisen ankara ja marginaalivero tietyillä ryhmillä on jo 60 prosenttia, niin en näkisi tässä minkään näköistä ikään kuin epäoikeudenmukaisuutta. Suomi tarvitsee varallisuutta. Suomi tarvitsee ihmisiä, jotka pystyvät investoimaan. Jos ei ole rahaa, ei pysty investoimaan, joten kaikkia tarvitaan, jotta me voimme sitten pitää yllä elintason ja palvelut. — Tämä olkoon jonkunmoinen esipuhe omasta arvomaailmastani.

Mitä tulee tähän osakesäästötiliin, niin pidän tätä erinomaisena. Ei se sen takia ole erinomainen, että itse olin sitä alkuun panemassa silloin, kun Petteri Orpo oli valtiovarainministerinä ja pääministerinä oli Juha Sipilä, vaan pidän sitä erinomaisena sen takia, että ihmiset voivat sijoittaa. Silloin alaraja oli 50 000, nyt se nostetaan 100 000:een, mikä on hyvä asia. Ihmiset voivat sijoittaa osakesäästötillille rahansa ja unohtaa kaikki hankintahinnat, hankintameno-olettamat ja muut byrokraatiaan liittyvät seikat ja antaa rahan olla. Siellä kasvaa sitten se pääoma osinkojen ja muitten kautta pikkuhiljaa, ja kun otetaan sitä rahaa ulos sieltä, niin tietyssä suhteessa sitä sitten verotetaan. Että erittäin järkevä, kannatettava, joskin Ruotsin mallista hyvin paljon vielä jäljessä.

On ymmärrettävää, että nämä muutokset ovat yleensä hitaita. Tämä on näyttänyt jo nyt järkevyytensä, kun ihmiset voivat sijoittaa ja unohtaa ja silti varallisuus kasvaa, mutta onhan tässä vielä kehitettävää. Täällä valiokunnan mietinnössä tai hallituksen esityksessä taisikin olla maininta, että tämän osakesäästötilin sisällä pitäisi instrumentteja lisätä — minun mielestä pitäisi pystyä sijoittamaan rahastoihin, olivatpa ne sitten Suomessa tai missä muualla tahansa, jolloin se pikkuisen antaisi valinnanvapautta tälle sijoitustilin käyttäjälle huolehtia omasta omaisuudestaan. Nyt ikään kuin valtio rajoittaa, mihin sijoittaja saa sijoittaa.

Arvoisa puhemies! Yksi käytännön ongelma on siinä, jos omistaa osakkeita ja myy. Kun ne nykyään digitaalisesti tulevat sitten jo verottajan kautta esitetyttyyn veroilmoitukseen, niin sieltä joskus puuttuu tämä hankintahinta, ja sitten joutuu koirien ja kissojen kanssa hakemaan näitä hankintahintoja. Ja kun niitä ei löydy, niin saattaa olla, että sijoittaja kokee epäoikeudenmukaiseksi sen hankintahintolettaman, jolla maksaa veroja itse asiassa enemmän kuin oikeiden hintojen perusteella pitäisi maksaa.

Pidän tätä uudistusta erittäin hyvänä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vikman.

17.37 **Sofia Vikman kok:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin täytyy vasemmiston kannanotoihin viitaten todeta, että osakesäästötili ei vapauta verojen maksusta vaan ainoastaan siirtää verotuksen toteutumista varojen nostohetkeen. Verotuksen lykkääntymisen tavoitteena on kannustaa yhä useampia suomalaisia sijoittamaan pitkäjänteisesti, mikä puolestaan tuottaa myöhemmin hyötyä sekä suurempina verotuloina että tavallisten, ahkerien suomalaisten taloudellisen aseman kohentumisena. On tärkeää luoda näkymää siihen, että omalla työllä ja säästämisellä voi pitkäjänteisesti tavallinen suomalainen vaurastua. Tässä paran-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

netaan siis suomalaisten piensijoittajien asemaa ja luodaan edellytyksiä pitkäaikaisen säästämisen ja sijoittamisen lisääntymiselle Suomessa.

Jo nyt osakesäästötili on osoittautunut suosituksi, ja se on lisännyt kiinnostusta sijoittamista ja omaa taloudenpitoa kohtaan. On erittäin hyvä, että saamme osakesäästötilin enimmäisrajaa nostettua 50 000 eurosta 100 000 euroon.

Täällä esitettiin myös näkemyksiä siitä, kuinka suuressa tai kuinka vähässä osassa nykyisistä osakesäästötileistä tämä yläraja täyttyy tai on lähellä täyttymistään. Se ei oikeastaan ole tässä tilanteessa nyt relevantti argumentti, kun osakesäästötili on ollut meillä voimassa vasta niin vähän aikaa, reilut kolme vuotta, ja me puhumme pitkäaikaisesta sijoittamisesta, jossa aikajänne on 10 vuotta tai kymmeniä vuosia, joten on varsin ymmärrettävää ja loogistakin, että tässä vaiheessa vielä kovinkaan monella se pitkäaikaisen sijoittamisen potti ei ole ehtinyt kasvaa kovin suureksi.

Joka tapauksessa esitys on tärkeä ja kannatettava, ja on tarkoituksenmukaista kannustaa suomalaisia aktiiviseen säästämiseen ja sijoittamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström.

17.39 **Noora Fagerström kok:** Arvoisa rouva puhemies! Osakesäästötilin talletuskaton nosto nykyisestä 50 000 eurosta 100 000 euroon on tärkeä askel suomalaisen omistamisen kulttuurin vahvistamisessa. Osakesäästötilin talletuskaton korotus parantaa piensijoittajien asemaa ja luo kannustimia pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen. Jokaisen suomalaisen kynnyksellä vaurastumiselle alenee, ja itse näen tämän erittäin positiivisena asiana. Hallituksen tavoitteena on parantaa kaikkien suomalaisten vaurastumisen mahdollisuuksia.

Haluaisin muistuttaa, että jo nyt osakesäästötili on ollut menestystarina. Muutamassa vuodessa Suomeen on syntynyt reilusti yli 300 000 osakesäästötiliä. Kuten tässä edellä on jo kuultukin, niin kotitalouksien pankkitileillä on tällä hetkellä noin 110 miljardia euroa, joista noin kaksi kolmasosaa on sijoitettuna lähes nollakorkoisille käyttötileille. On tavallisten suomalaisten ja koko kansantalouden etu, jos osa tästä varallisuudesta ohjautuu pääomamarkkinoille ja erityisesti kasvua ja puhdasta siirtymää vauhdittaviin investointeihin. Osakesäästötilin rajoitusten keventäminen, kuten avaamalla mahdollisuus sijoittaa muihinkin kuin osakkeisiin, on myös omiaan kannustamaan suomalaisia omaehtoiseen arvopaperisäästämiseen lakisääteisen eläketurvan rinnalla. Pidän tätä esitystä erittäin tärkeänä, sillä Suomi on pääomaköyhä maa, ja sellaiseksi se jää, jos tällaisia uudistuksia ei tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joonas.

17.41 **Joonas Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Nyt todella käsittelyssä on tämä hallituksen esitys osakesäästötilien talletusrajan ylärajan nostamiseksi. Hallitushan esittää tätä sen takia, että haluaa tavoitteidensa mukaisesti edistää piensijoittamista, ja tätä tavoitetta voin lämpimästi kannattaa. [Juho Eerola: Hyvä!] Se, että suomalainen kokisi arvokkaaksi varautua myös pahan päivän varalle tai ylipäättänsä kokisi arvokkaaksi halun kerryttää omaa omaisuuttaan, on erittäin tärkeää, ja siitä on viime kädessä myös sitten kansantaloudelle erittäin paljon hyötyä. Toivon, että jokainen tätä omien mahdollisuuksiensa mukaan myös harrastaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

Mutta sitten, arvoisa puhemies, on ehkä syytä hieman nyt läpivalaista näitä väitteitä, joita täällä on tänään todettu, ja katsoa, vastaako tämä muutos nyt sitten tosiasiallisesti siihen tavoitteeseen nimenomaan edistää piensijoittamista. Täällä moni on todennut, että osakesäästötili on suuri menestystarina, ja tämä argumenttihan pohjaa siihen, että kun katsotaan lukumäärällisesti näitä tilejä, paljonko niitä on avattu — se on yli 300 000 — niin voi todeta, tämän on ollut erittäin suosittu.

No, sitten jos tarkastellaan sitä, paljonko sinne osakesäästötileille on talletettu, niin keskimääräinen talletus viimeisimpien tietojen mukaan, mitkä myös sieltä hallituksen esityksestä löytyvät, on 5 000 euroa. Suurin osa näistä tileistä on tällä hetkellä tyhjinä. Ja jos nyt sitten hallitus haluaa edistää nimenomaan piensijoittamista, niin varmaan kannattaisi keskittyä sitten niihin asioihin, joilla pystyttäisiin vaikuttamaan siihen, että yhä useampi näistä tyhjästä tileistä alkaisi saamaan niitä talletuksia.

Nyt kun sitten tämä muutos talletusrajaan — joka siis on talletusraja, ei mikään pääomaraaja — nostetaan 50 000:stä 100 000:aan, niin tosiasiallisesti tämä muutos tällä hetkellä kohdistuu todella alle 4 prosenttiin näistä tileistä, ja lukumäärällisesti se taitaa olla 8 000 tilinomistajaa, joita tämä muutos nyt tällä hetkellä koskee, jotka nyt voivat sitten tallettaa sinne osakesäästötilille lisää. Yhdyn kyllä tässä edustaja Marttilan arvioon siitä, että jos nyt halutaan tukea piensijoittajia, niin tämä nyt ei kyllä ole sitten se joukko, jota voi kutsua piensijoittajiksi. Tai sitten, totta kai, meillä voi jokaisella olla vähän erilainen arvio siitä, kuka on piensijoittaja ja kuka ei.

No, sitten yleensä kuulee myös sen argumentin, että olisi järkevämpää, että suomalaisten rahat eivät seisoi pelkästään seinissä — koska tosiasiallisesti suurin kansalaisvarallisuushan meillä on kiinteistöt — mutta eivät myöskään makaisi nollakorkoisilla pankkitileillä ja olen tästä ihan samaa mieltä. Olisi parempi, että meistäkin jokaisen rahat, jos me niitä jollain tilillä makuutamme, olisivat ainakin jollain ehkä vähän paremmin tuottavammalla tilillä kuin nollakorkoisella tilillä. Monesti on tässä keskustelussakin nostettu esille tämä 110 miljardia, jotka meillä siellä nollakorkoisilla pankkitileillä Suomessa makaavat, että voisiko vaikkapa nämä nyt sitten siirtyä tänne osakesäästötilin puolelle. Tässä monesti nyt sitten unohtuu vain se, että kun katsomme, miten kehitys on mennyt sen jälkeen, kun osakesäästötilit ovat tulleet voimaan, niin onko tämä suhde muuttunut? Ei ole. Itse asiassa sinne nollakorkoisille tileille jätetty rahamäärä on kasvanut, vaikka meillä on ollut osakesäästötili käytössä. Ja tältä osinkaan en oikein kyllä voi ostaa sitä argumenttia, että tässä nyt sitten niitä piensijoittajia jollakin tavalla aktivoidaan, kun ainakaan se kehitys, joka nyt viimeisen kolmen vuoden osalta antaa jonkun näköistä osviittaa, ei kyllä näitä argumentteja tue sitten yhtään.

Ja sitten, arvoisa puhemies, ehkä loppuun on hyvä todeta, että vaikka piensijoittamisen ja vaikka vähän suuremmankin sijoittamisen kannusteita on hyvä edistää, niin on varmaan hyvä myös miettiä, missä ajassa tätä tehdään. Tässäkin tapauksessa varmaan, kun puhutaan veromenetyksistä ja puhutaan vain yksittäisistä miljoonista, niin ne ovat taas niin pieniä summia, että niillä ei ole mitään merkitystä, mutta enpä ole kuullut, että samaa argumenttia olisi käytetty, jos menopuolella tarkasteltaisiin jotain, mikä on 5 miljoonan luokkaa vuositasolla. Sitä pidettäisiin merkittävänä asiana, jos se jopa säästettäisiin, tai sitten jos tehdään joku panostus 5 miljoonaan arvosta, sitä pidettäisiin merkittävänä. Tässä tästä veromenetyksestä valtiolle aina jotenkin ajatellaan, että se on sitten ihan niin pieniä asioita, ettei niihin kannata puuttua, mutta tosiasiallisesti tässähän nyt annetaan 5 miljoonan ve-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

ronkevennys 8 000 henkilölle. Ja nyt sitten kysyn, onko tämä julkisen talouden tilanne ja ylipäättänsä maailmanaika se, jolloin se on järkevää tehdä.

Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi niitä toimenpiteitä, joilla piensijoittamista voidaan edistää. Jos näin haluttaisiin tehdä, niin varmaan parempi ratkaisu olisi esimerkiksi se, että pyrkisimme vaikuttamaan siihen, että ihmisten ostovoima kehittyisi myönteisesti ja myönteisesti ja heille jäisi vaikka omasta palkastaan enemmän käteen. Ja tämän takia esimerkiksi sosiaalidemokraatit ovat esittäneet, että tehtäisiin mieluummin nämä indeksitarkistukset täysimääräisinä ensi vuoden osalta, mikä keventäisi palkansaajien ja eläkeläisten verotusta enemmän kuin hallituksen malli. Sitten jokainen palkansaaja tai eläkeläinen voi halutessaan sijoittaa aivan mihin haluaa. Luultavasti vaikutus olisi positiivisempi kuin sillä, että nyt yritetään sitten tällä talletusrajan nostolla vaikuttaa siihen, että nämä 8 000 henkilöä, joilla tämä talletusraja on täynnä, tallettaisivat sinne sitten vielä lisää ja saisivat tämän hyödyn itselleen.

Eli summa summarum, arvoisa puhemies, tätä muutosta voi ihan hyvin kannattaa, mutta kannattaa sitten kannattaa kyllä sellaisilla argumenteilla, mitkä pitävät paikkansa. Ei lähdetä siihen, että käytetään vain näitä termejä, että nyt suositaan piensijoittajia, kun se ei nyt vaan valitettavasti tässä pidä paikkaansa. Ei ole ehkä kovin rehellistä vedota siihen, että tämän muutoksen johdosta nyt sitten jotenkin sieltä nollakorkoisilta tileiltä rahaa alkaa siirtyä tänne osakesäästötileille, kun ei näin ole käynyt tässä kolmen vuodenaikaan, kun tämä järjestelmä on ollut käytössä. Ja sitten, kun puhutaan tästä itse sijoitusmuodon suosiosta, niin on ehkä hyvä todella mainita, että sen sijaan, että puhutaan tästä 300 000:sta, ihan rehellisesti voidaan kertoa, että suurin osa näistä tileistä on tällä hetkellä tyhjinä ja keskimääräinen talletussumma on 5 000 euroa. Siitä aika hyvin nopeasti vetää sen johtopäätöksen, että ei tämä esitys ainakaan vastaa siihen hallituksen hyvään tavoitteeseen tukea näitä piensijoittajia.

Ja senpä takia olen kyllä edustaja Helena Marttilan kanssa samaa mieltä, että tämä aika ei kyllä ole perusteltu sille, että tällainen muutos tehdään. Jos sitten halutaan vähän suurempiakin sijoittajia veropoliittisesti suosia, niin kannattaisi siirtää se sitten siihen aikaan, kun meillä vaikkapa julkinenkin talous olisi jonkun verran paremmassa kunnossa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Puisto.

17.48 Sakari Puisto ps: Hyvä puhemies! Kotimaista omistajuutta kannattaa vaalia ja vahvistaa ja siinä nimenomaan pitkäaikaista, tavanomaista säästämistä ja sijoittamista. Siinä tämä osakesäästötili on oikeastaan yksi työkalu.

Täytyy sanoa edustaja Räsäselle aikaisempaan puheenvuoroon, että oma perspektiivini on aika paljon erilainen tässä. Itse näen sen enemmän tällaisena suomalaisen säästämis-, sijoittamis- ja omistamiskulttuurin kehittämisenä pitkällä aikavälillä verrattuna esimerkiksi Ruotsiin, jossa on ollut monia vuosikymmeniä enemmän aikaa kerryttää näitä pääomia. Jos meillä on nyt se 110 miljardia euroa siellä lähes nollakorkoisilla pankkitileillä, niin ei sitä kannata ajatella siten, että meidän olisi ikään kuin kolmessa vuodessa kannattanut jotenkin kiepauttaa se asetelma siten, että se olisi jotenkin tuonut erilaisen sijoitusinstrumentin, jonkin erilaisen toteuttamistavan uuden sijoitusinstrumentin osalta. Eihän se ole tavoiteltavaakaan eikä realistista, vaan pitää katsoa nimenomaan sitä pitkän aikavälin nousua.

Mutta tästä yhdestä instrumentista meidän kannattaa tehdä mahdollisimman kelpo instrumentti, käyttökelpoinen. Sillä on tietyt plussat, sillä on tietyt miinukset, ja se, mihin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

sitä pitää vertailla, on nimenomaan arvo-osuustili, joita on ollut pitkiä aikoja voimassa, ja niitä ihmiset ovat tehneet ennen kuin on ollut tämä osakesäästötili. Arvo-osuustilissä on tietyt verotukselliset edut, osakesäästötilissä on toiset. Osakesäästötilissä voidaan vaihtaa niitä sijoituskohteita sen osakesäästötilin sisällä, ja sitten aikanaan, kun kotiutetaan niitä voittoja, sieltä sitten maksetaan se verotus. Eli siinä tapahtuu tämä lykkääntymisetu, kun taas arvo-osuustilillä on tietynlaisia osakkeita, mitä siellä kannattaa ainakin tietyissä sijoitusstrategioissa pitää enemmän sisällä. Ehkä osakesäästötilissä on sitten toiset. Eikä siinä arvo-osuustilissä siinäkään mitään rajaa sinänsä ole.

Sikäli katson, että tämä on yksi tapa. Meidän kannattaa tehdä siitä pitkällä tähtäimellä hyvä instrumentti, ei tehdä siitä mitenkään rampaa tai jättää sitä siihen, vaan nähdä se yhtenä työkaluna ja nimenomaan kehittää sääntelyä tältäkin osin systemaattisesti, että tämän käyttökelpoisuus paranee. Yksi vaihtoehto on nimenomaan se, että laajennetaan esimerkiksi sitä sijoituskohteiden kirjoa. Tässä hallituksen esityksessä oli pelkästään tämä talletusraja, ja kun näihin muihin kohteisiin ei sinänsä menty, niin niistä ei tehty niitä vaikutusarvioita sinänsä, mutta niitä kannattaa pohtia sitten jatkossa myös. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

17.51 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Joonas Räsänen piti ihan hyvän puheen, jossa kannusti kansankapitalismiin ja säästämiseen ja pitkäjänteiseen säästämiseen. Hän näki siinä myös kriittisiä kohtia. Ehkä on syytä tarkentaa, että tässä ei ole mitään veronmenetystä valtiolle tulossa. Kysymys on jaksotuskysymyksestä. Jos ensi vuonna menetetään viisi miljoonaa, ne rahat tulevat sitten myöhemmin, kun tileiltä nostetaan rahaa, ja sekin hetki koittaa. Siinä suhteessa valtio ei ole menettämässä mitään.

Yksi argumentti vastaan oli, että tämä tekee sijoittamisesta monimutkaisempaa. No, en oikein osta tuota väitettä. Jos yli 300 000 ihmistä on onnistunut avaamaan osakesäästötilin, sadattuhannet ihmiset ovat onnistuneet avaamaan arvo-osuustilin, niin en tiedä, missä se monimutkaisuus on. Ja jos on uusi sijoittaja, ei ole minkäänlaisia sijoituksia, niin voi aivan hyvin aloittaa tästä osakesäästötilistä ja unohtaa arvo-osuustilin kokonaan, koska todennäköisesti useamman sijoittajan näkökulmasta osakesäästötili on kannattavampi vaihtoehto. Monta sataatuhatta, yli 300 000, ihmistä on sen onnistunut avaamaan, niin että siinä suhteessa monimutkaisuutta ei ole paljon. Tiedot kulkevat verottajalle suoraan, ja se on tehty niin helpoksi kuin sen voi tehdä.

Sitten sanottiin, että summat tileillä ovat pieniä: se on aivan totta — niin kuin hallituksen esityksessä ja talousvaliokunnan mietinnössä todetaan, keskimäärin noin 5 000 euroa. No, se on oikeastaan hyvin ymmärrettävää. Tässä annetaan mahdollisuus pitkäjänteiseen sijoittamiseen, ja kun sitä tehdään pikkujalalla, esimerkiksi kuukausittain, niin vähitellen sitä pääomaa sinne kertyy ja korkoa korolle -mekanismi toimii ja summat kasvavat. Tässä nyt annetaan se viesti, että kannattaa suunnitella taloutta ja edetä määrätietoisesti eteenpäin. Summat kyllä kasvavat sitten, kun vuosia tulee lisää.

No, tässä nyt on moneen kertaan sanottu tämä 110 miljardia nollakorkoisilla tai lähes nollakorkoisilla tileillä. Se on totta, ja kaikesta siitä rahasta, mikä siellä on, totta kai osa pitääkin siellä tilillä pitää — pitää olla puskuria, käyttörahaa — mutta osa on varmasti sel-laista, että sen voisi sijoittaa aivan hyvin osakesäästötilille ja laittaa sen rahan tuottamaan. Ei se ole mikään sijoitus, jos se on nollakorkoisella tilillä. Se on rahan suoraa menettämistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

tä. Se viesti kannattaa kyllä kansalaisille, jotka eivät sitä ehkä ole huomanneet, tehdä selväksi, ja tämäkin sitä tietoisuutta nyt lisää.

Hyvä esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

17.54 Antti Kangas ps: Kiitos, rouva puhemies! Vasemmiston vaihtoehto jälleen kerran haluaa vähentää eriarvoisuutta ja pienentää tuloeroja Suomessa. Tämä ei tarkoita kuitenkaan sitä, että köyhät rikastuisivat, vaan vasemmiston ajatus on, että köyhät pysyvät köyhinä ja varakkaidenkin pitäisi köyhtyä. Jälleen kerran tullaan tämän saman dilemman eteen.

Miksi tässä salissa, kun on kyse ilmastopolitiikasta, aina peräänkuulutetaan pitkäjänteisyyttä, pitkäjänteistä työtä ja yhtenäisyyttä? Nyt kun on kyse vaurastumisesta, siitä, että pienituloisenkin voi vaurastua, ollaankin yhtäkkiä kolmen vuoden jälkeen siinä tilassa, että sanotaan, että ei tämä toimi ja piensijoittajille ei tule rahaa. Heillä on 5 000 keskimäärin tilillä rahaa vasta kolmen vuoden jälkeen siitä, kun tämä systeemi on perustettu — eikö se ole sitä pitkäjänteistä työtä, että se yläraja saataisiin täyteen 10—15 vuoden päästä tai joskus myöhemmin? Tämä on nimenomaan sitä, että se kannustaa pienituloisia pitkäjänteiseen sijoitustyöhön.

Se neljä prosenttia, mikä siellä on... Sehän on aivan loistavaa, että siellä on neljällä prosentilla tili täynnä, mutta se prosenttiosuus korkoa korolle -efektin vuoksi tulee kasvamaan lähivuosina merkittävästi. Ja se ei tarkoita sitä, että nämä, jotka ovat sinne alkaneet sijoittamaan, olisivat mitenkään varakkaita henkilöitä, he ovat vain onnistuneet pitkäjänteisessä säästötyössä ja ovat tekemässä suomalaista menestystarinaa, tuomassa pääomia suomalaisille yrityksille osakkeiden kautta ja auttamassa koko tämän yhteiskunnan rakentamista. Pidän muutosta erittäin kannatettavana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Vestman.

17.56 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Osakesäästötilin talletuskaton nosto nykyisestä 50 000:sta 100 000 euroon on siis erittäin kannatettava muutos. Se on kannustin toimivamman kansankapitalismin ja vahvemman suomalaisen omistamisen suuntaan, kuten edellisissä puheenvuoroissa useat kollegat ovat tuoneet esille. Lakimuutos siis parantaa mahdollisuuksia vaurastua juuri piensijoittamisella ja parantaa näin piensijoittajien asemaa. Ja siis on täysin kiistatonta, että kiinnostus sijoittamiseen on noussut osakesäästötilin käyttöönoton jälkeen. Mitä sitten, että osakesäästötilillä on keskimäärin se 5 000 euroa, kun nimenomaan kyse on siitä, että kannustetaan tähän pitkäjänteiseen säästämiseen ja sijoittamiseen.

Tosiaan kotitalouksilla on nollakorkoisilla pankkitileillä se noin 70 miljardia euroa, joiden saaminen pääomamarkkinoille on kaikkien etu. Kyse on siis siitä, että tavanomaisilla, säästeliäillä suomalaisilla kotitalouksilla, joilla on pankkitileillä rahaa, olisi nyt entistä paremmat mahdollisuudet vaurastua.

Edustajat Vikman ja Kiuru korjasivat niitä virheellisiä väitteitä, joiden mukaan osakesäästötili pienentäisi verotuottoja. No, ei pienennä, kyse on tosiaan verotuksen jaksotuksesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

Näin ollen, arvoisa puhemies, en ymmärrä, millä perusteilla tätä muutosta ylipäätään täällä vastustetaan. Itselleni on vieras sellainen maailmankuva, jonka mukaan jonkun — tässä tapauksessa piensijoittajan, mahdollisesti pitkän työuran tehneen tai muutoin ahkeroineen suomalaisen — menestys olisi muilta pois. Ei ole. Talous ei ole nollasummapeliä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

17.58 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edellä edustaja Vestman käytti niin hyvän puheenvuoron, että siihen ei ole paljon lisättävää.

Mutta tosiaan edustaja Marttila, mainio kansanedustajakollegamme Espoosta, käytti aiemmin hieman tämmöisen poleemisen puheenvuoron siitä, mitkä asiat täällä salissa hallituspuolueiden edustajia kiinnostavat. Ainakin oma kiinnostukseni tähän kysymykseen on sillä tavoin erittäin vahvasti arvopohjainen, että toivon todella, että voimme siirtää suomalaisen yhteiskunnan yhtenä maailman parhaista yhteiskunnista myös tuleville sukupolville — nimenomaan pohjoismaisena hyvinvointiyhteiskuntana, joka pystyy pitämään yllä tällaiset hyvät palvelut ja ennen kaikkea panostamaan koulutukseen, jotta meillä on jokaisella yhteiskunnan tarjoamat työkalut sellaiseen mahdollisuuksien tasa-arvoon, että jokainen oman kiinnostuksemme ja omien kyvykkyyksiemme mukaan voi tavoitella paitsi itsellemme ja läheisillemme myös koko yhteiskunnalle onnea ja menestystä.

Tässä mielessä ajattelen, että jotta meillä on paitsi koulutukseen myös kaikkiin muihinkin hyvinvointipalveluihin ja toisaalta myös perusteltuihin tulonsiirtoihin panostamismahdollisuudet, tarvitsemme vahvan julkisen talouden. Jotta meillä voi olla vahva julkinen talous, me tarvitsemme Suomeen enemmän työtä. Työpaikkoja saamme, kun tänne syntyy investointeja. Tässä mielessä nimenomaan tarvitsemme lisää pääomia, sinivalkoisia, suomalaisten käsissä olevia pääomia, joilla investoida sitten siihen tuotannolliseen työhön Suomessa. Tämän vuoksi nimenomaan näen, että nyt on oikea aika tehdä tämänkaltaisia uudistuksia, joilla sitä suomalaisten mahdollisuutta investoida omaan maahansa lisätään ja joilla suomalaisten mahdollisuutta vaurastua ja kasvattaa pääomia lisätään. Se tuo toivoa koko yhteiskunnalle, että meillä on myös tulevaisuudessa niitä työkaluja, joilla pidämme Suomen hyvinvoivana yhteiskuntana.

Se, että täällä salissa laitetaan vastakkain keskustelu leikkauksista ja keskustelu vaurastumisesta, on mielestäni kyllä väärä vastakkainasettelu. Molemmat ja kaikki lait ovat tietysti tärkeitä. Tässä ajassa, kun valtiolla rahat ovat loppu, on pakko tehdä myös leikkauksia, jotta voimme pelastaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan myös tuleville sukupolville. Mutta juuri nythän meidän pitää tehdä niitä uudistuksia, joilla suomalainen yhteiskunta sitten parantaa kykyään työn tekemisen, yrittämisen ja tänne tulevien investointien kautta kasvattaa tulevaisuudessa sitä kakkua, josta riittää yhä isompi siivu sitten jokaiselle jaettavaksi hyvinvointiyhteiskunnan palveluina ja perusteltuina tulonsiirtoina sitten kun niitäkin ihmiset tarvitsevat väistämättä tietysti eri elämänvaiheissa. Eliikkä siinä mielessä näen tämän nimenomaan juuri oikeana aikana tehdä tämänkaltaisia kannustavia uudistuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

18.01 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Autto piti oikein erinomaisen puheenvuoron, että kyse on nimenomaan myös siitä, onko juuri nyt oikea ajankohta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

[Juho Eerola: Nyt on!] Täällä salissa kuulemme toistuvasti, kuinka nyt on pakko leikata, pakko ajaa 17 000 lasta köyhyyteen vastoin YK:n kaikkia suosituksia, jotta voimme tasapainottaa valtiontaloutta. [Juho Eerola: Miten se liittyy tähän?] Ja kuitenkin juuri nyt on oikea aika tehdä tämänkaltaisia toimia, jotka voidaan tulkita ihan suorana veroalena ja veroetuna, vaikkakin se tulee viiveellä, mutta näitä etuuksia on vaikea jopa arvioida. On puhuttu, että se voi olla jopa kymmeniä miljoonia kokonaisuudessaan. [Juho Eerola: Eikö se ole vaan hyvä, että ihmiset vaurastuvat!] Kuten itse ensimmäisessä puheenvuorossa toin esille, tämä vastaa summaa, joka nyt leikataan esimerkiksi nuorisotyöstä. Tästä tässä on oikeastaan kyse, että onko juuri nyt oikea aika tai ovatko nämä toimet juuri niitä oikeita, joilla tavoitellaan niitä piensijoittajia.

Itse näen, että jos haluamme Suomeen vaurastumista, niin oikea suunta ei ainakaan ole se, että jo lapsuudessa ajetaan entistä suurempi joukko ihmisiä köyhyyteen, köyhyysloukuun, jopa toimeentulotuella, joka on pahin mahdollinen kannustinloukku, vaan mieluummin aloittaisimme työn esimerkiksi siitä, että pitäisimme huolen jo sen ajan vaurastumisesta. Tietysti kyse onkin laajemmasta hallituksen politiikasta, mutta tästä siinä juuri on kyse — onko juuri nyt oikea aika tehdä tämänkaltaisen esitys? Meidän mielestämme ei ole.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Honkonen.

18.03 **Petri Honkonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Pakko liittyä tähän keskusteluun, jota täällä käydään.

Tämä osakesäästötili ja tämä hallituksen esitys, jossa esitetään sen ylärajan korottamista sinne 100 000 euroon, on hyvä, ja nyt viitaten vähän tuohon edelliseseenkin puheenvuoroon minun mielestäni nämä toimenpiteet, joilla edesautetaan suomalaisten vaurastumista ja investointipääomien kertymistä suomalaisille kotitalouksille ja ihmisille, ovat 20 tai 30 vuotta liian myöhässä. Nyt on todellakin viimeinen aika tehdä näitä muutoksia, koska Suomen kansantalouden yksi keskeisimmistä ongelmista vaikka verrattuna Ruotsiin on se, että meillä on todella vähän pääomia niin kotitalouksilla, sijoittajilla kuin sitten yrityksillä — likvidejä pääomia, joita voidaan sitten sijoittaa ja joilla voidaan saada uutta toimeliaisuutta, uusia investointeja, uusia työpaikkoja aikaiseksi. Tämä esitys on todella hyvä.

Pakko tietysti loppuun muistuttaa, että tämä oli aikanaan pääministeri Juha Sipilän hallituksen keskeisiä lakihankkeita, joilla tätä kansankapitalismia ja omistamista pyritään edesauttamaan. Olin itse talousvaliokunnassa, kun tätä valmisteltiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

18.04 **Heikki Autto kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelussa käy hyvin ilmi, että puolueilla on eroja. Hallituksella ja oppositiolla on hyvin erilainen tämä katsantokanta, mutta on hyvä kyllä tunnistaa myös, että eri oppositiopuolueilla on selvästi eroja tässä. Itse ajattelen, että kyllä hallituksen ja sosiaalidemokraattien selkein ero näyttää olevan, että sosiaalidemokraatit lähtevät siitä, että kaikki rahat ovat ikään kuin valtion rahoja ja sitten valtio sieltä allokoii ihmisille tietyn määrän rahaa. Mutta me hallituksessa ajattelemme, että rahat ovat ihmisten rahoja, jotka ihmiset ovat oman yrittäjyytensä ja työn tekemisen kautta tienanneet, ja valtio sitten ottaa siitä vain sen välttämättömän, joka tarvitaan siihen, että pystymme ylläpitämään ne totta kai aivan tarpeelliset, välttämättömät hyvinvointiyhteiskunnan sekä palvelut että perustellut tulonsiirrot.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

Kun nyt teemme näitä uudistuksia, joilla generoimme kasvua kansantalouteen elikkä sitä, että kannattaa säästää Suomessa, kannattaa sijoittaa Suomessa, kannattaa investoida tänne, kannattaa yrittää ja tehdä työtä, tehdä parhaansa, niin niillä kasvatamme sitä kokonaispottia, mistä sitten sen välttämättömän siivun ottamalla meillä tulevaisuudessa on riittävästi niihin suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan palveluihin, jotka suomalaiset ovat ansainneet. Haluamme tarjota maailman parasta terveydenhuoltoa, haluamme tarjota maailman parhaan koulutuksen tulevaisuudessa, haluamme tarjota esimerkiksi lapsiperheille sellaiset tulonsiirrot, että perheellistymistä ei ainakaan sen taloudellisten vaikutusten vuoksi pelätä, vaan että perheellistyminen nähdään aina positiivisena ja turvallisena asiana ja yhteiskunnan turvaverkot sitä tukevat. Elikkä nimenomaan tämän vuoksi tehdään näitä hallituksen kannustavia uudistuksia — onpa kyse kannustavuudesta esimerkiksi työn tekemisen ja työn vastaanottamisen kannalta, onpa kyse työllistämisen kynnyksen madaltamisesta, jotta yrittäjä on tilanteessa, jossa kannattaa työntekijöitä palkata, tai esimerkiksi tässä tilanteessa, että suomalaisilla on kannusteita sijoittaa omaa omaisuuttaan tuottavalla tavalla.

Tosiaan tämä perustavaa laatua oleva ero on se, että rahat ovat ensisijaisesti ihmisten rahat ja valtio ottaa vain sen välttämättömän — ei niin päin, että rahat ovat valtion rahat ja sitten sieltä valtio niitä ihmisille allokoi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Kiuru, Pauli.

18.07 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos edustaja Honkoselle rakentavasta puheenvuorosta. Siinä pääministeri Sipilän hallituksen työtä kehuttiin, ja Honkonen kehui myös omaa panostaan valiokunnassa. [Petri Honkonen: Vaatimatonta panosta!] — Vaatimaton panos, mutta tärkeä panos. — Tämä kertoo nyt siitä, että oppositiossa on erilaisia puolueita ja erilaisia näkökulmia ja osa haluaa ymmärtää talouden päälle ja haluaa ymmärtää sen, että ihmisillä on oikeus vaurastua, on oikeus nähdä tulevaisuuteen asioita [Juho Eerolan välihuuto] ja asioita siitä näkökulmasta, että vaurastuminen on mahdollista. Se vie aikaa, se ei onnistu hetkessä, mutta pitää pystyä katsomaan pitkälle aikavälille, kuten taloudessa yleensäkin pitää. Nopeita voittoja harvoin tulee.

Sitten tässä edustaja Marttila puolestaan asetti hieman hämmäntävällä tavalla vastakkain erilaisia asioita, joita ei nyt oikein yhteismitallisesti kannattaisi laittaa vastakkain. Lasten asema: totta kai se on tärkeä, ja lasten eteen ja nuorten eteen kannattaa tehdä töitä, tehdä koulutusinvestointeja ja näin poispäin. Lasten tulevaisuutta kannattaa myös katsoa talouden näkökulmasta. Nyt jos halutaan puhua lasten tulevaisuudesta, niin muistutan edustaja Marttilaa siitä, että tämä hallitus on ottanut tavoitteekseen työllistää 100 000 ihmistä lisää, ja jos me työllistämme 100 000 ihmistä lisää, niin se tarkoittaa laajempaa joukkoa, se tarkoittaa koko perhekuntaa, puolisoa ja läheisiä, joilla on mahdollisuus nostaa omaa taloudellista tilannettaan, hyvinvointiaan, parempaan. Jos halutaan asioita asettaa vastakkain tällä tavalla, niin otetaan tämäkin nyt tässä esiin.

No, tässä ehkä tärkeimmät. Kannattaa muistaa, että taloudellisissa asioissa kannattaa tarkastella pitkää aikajännettä. Kymmenen vuotta on lyhyt aika, mutta kun kuluu 20—30 vuotta, rupeaa tapahtumaan aivan erilaisia asioita. Sama koskee esimerkiksi koulutusta. Koulutus on investointi, ja jossain alkuvaiheessa joutuu tekemään enemmän töitä, joutuu laittamaan omaa panosta, joutuu laittamaan taloudellisia panoksia siihen, mutta pitkällä aikavälillä esimerkiksi koulutus kannattaa aina. On viisaampaa kysyä... Tai sanotaan niin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

päin, että ei ole järkevää kysyä, mitä maksaa koulutus. On järkevämpää kysyä, mitä maksaa kouluttamattomuus. Ihan samalla tavalla voi kysyä, mitä maksaa se, että ei ymmärrä si-joittaa ja katsoa taloudellisia asioita pitemmällä aikajänteellä eteenpäin. Liikkeelle voi lähteä ihan vaikka kymmenellä eurolla kuukaudessa. Kun aikajänne on riittävän pitkä, niin tulokset ovat positiivisia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

18.10 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! Joskus käy näin, että hyvin yksityiskohtainen asia tuo kaikkein kirkkaimmin esiin puolueiden eroja.

Toisin kuin edustaja Autto täällä esitti, hallitushan ei itse asiassa halua tarjota maailman parasta terveydenhuoltoa vaan antaa sen tässä ohimennen romuttua samalla säätäessään tämäsorsittisia esityksiä. Ja oikeastaan hyvinvointivaltion peruspilarien turvaamisesta tässä koko isossa kuvassa on kyse. Mielestäni olisi rehellistä sanoa ääneen, että itse asiassa oikeistoa ei haittaa varallisuuden kasautuminen, jota tämäkin esitys edistää, eikä se, että osa ihmisistä jää tai putoaa köyhyyteen. [Juho Eerola: Tasaantuu entistä useammalle se varallisuus!] — No, tämä esitys ei sitä kyllä ainakaan näiden perusteiden perusteella tuo, tässä ajassa varsinkaan, jolloinka nimenomaan ihmisiä ajautuu köyhyyteen. — Ja tästä minun on pakko sanoa jälleen kerran ääneen tässä salissa, että perheiden köyhyyden ominaispiirre on, että nämä aikuiset ovat jo töissä. En tiedä, onko heillä tarkoitus mennä toiseen työhön vielä sen lisäksi, tämmöisiä maitahan meillä on maailmalla vaikka kuinka paljon.

No mutta, tämä keskustelu nyt ehkä tässä riittää. Kuten arvaatte, tulemme esittämään tämän lain hylkäämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Vestman.

18.11 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Marttilan äskeiseen puheenvuoroon vielä. Haluan kiinnittää huomiota siihen, että on siis verificoitu, siis parhailla las-
kentamenetelmillä todennettu, että hallituksen työttömyysturvaan tekemät muutokset, sosiaaliturvaan tekemät muutokset ja verotukseen tekemät muutokset tarkoittavat ensi vuoden osalta sitä, että keskipitkällä aikavälillä Suomeen tulee 60 000—65 000 uutta työllistä.

Ajattelen, että on myös lasten etu, että heidän vanhemmillaan on töitä ja heidän vanhempansa ovat työllistyneet verrattuna siihen, että heidän vanhempansa ovat työttöminä. Tässä on Orpon hallituksen ja vasemmisto-opposition oleellinen ero. Hallituksen linja on työn linja, joka lähtee siitä, että ihmisten hyvinvointia ja asemaa parannetaan sitä kautta, että ihmiset käyvät töissä ja työn kannustimet ovat mahdollisimman vahvat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä edustaja Marttila.

18.12 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! En malta olla nyt kommentoimatta, kun tuntuu, että edustaja Vestman ei kuunnellut, mitä äsken sanoin. Näiden perheiden aikuiset ovat jo töissä, joskin matalapalkkatyössä, ja se raha ei riitä [Juho Eerola: Verotus kevenee!] asumiseen, elämiseen eikä varsinkaan osakesäästämiseen. Ja tästä tässä asiassa on kyse.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja edustaja Vestman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2023 vp

18.13 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Marttila, oletteko siis eri mieltä tästä valtiovarainministeriön virkavastuulla tekemästä arviosta — joka on julkaistu toisin kuin teidän vaihtoehtobudjetin vaikutusarviot — että vuonna 24 voimaan tulevien toimien on arvioitu vahvistavan keskipitkän aikavälin rakenteellista työllisyyttä noin 60 000—65 000 työllisellä? Nämä ovat uusia työllisiä, jotka parhaan tiedon ja virkavastuulla tehdyn vaikutusarvion perusteella syntyvät keskipitkällä aikajänteellä. Oletteko tästä valtiovarainministeriön arviosta eri mieltä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Marttila.

18.14 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! Vastauksena: katson erityisesti tilastoja, joissa arvioidaan, kuinka monen ihmisen kohdalla köyhyys lisääntyy. Toimeentulotukimenot lisääntyvät hallituksen oman arvion mukaan sata miljoonaa euroa. On ihan vissi, että toimeentulotukiasiakas ei itse asiassa edes voi säästää, koska kaikki varallisuus on pois siitä tuesta. Kuinka montaa ihmistä se tarkoittaa? Puhutaan kuukausitasolla muutama kymppiin—sadan euron etuudesta. Sata miljoonaa tarkoittaa isoa joukkoa ihmisiä, jotka ajautuvat kaikkein pahimpaan työllisyysloukkuun eivätkä sieltä säästämällä juurikaan nouse, koska siellä se tuki nimenomaan leikkautuu samassa suhteessa. On kyse lapsilisän korotuksesta tai mistä tahansa, niin se leikkautuu siitä etuudesta pois. Heillä ei varallisuus hallituksen toimilla kasva, vaan köyhyys lisääntyy huomattavasti, ja niitä laskelmia minä katson.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 44/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.